

Lene Bagger
Frank Lisborg
Hanne Villumsen

ALFABETAS GRAMMATIK

ØVEHÆFTE 2

A L F A B E T A

Alfabetas grammatik

Øvehæfte 2

© Alfabet 2006

Lene Bagger

Frank Lisborg

Hanne Villumsen

1.udgave, 1. oplag 2006

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af denne bog eller dele heraf er ifølge gældende dansk lov om ophavsret forbudt uden forlaget Alfabetas skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan. Undtaget herfra er korte uddrag til brug i anmeldelser.

Forlagsredaktion: Helene Deden

Omslag: kvorning design og kommunikation

Sats: Frk. Frost

Tryk: Aka-print, Århus

ISBN-10: 87-636-0298-3

ISBN-13: 978-87-636-0208-2

Printed in Denmark 2006

www.alfabetaforlag.dk

Alfabet – et selskab i Bonnier forlagene A/S

Indhold

Substantiver	5
Adjektiver	11
Pronominer	17
Talord	22
Verber	25
Adverbier	32
Præpositioner	34
Syntaks 1	37
Syntaks 2	39
Sideordnede konjuktions	41
Sætningernes led og ordstilling	44
Ordklasser	48

Substantiver

Ental ubestemt

Øvelse 1

- Sæt en eller et foran substantivet (brug en ordbog)

en bil

en cd

en dør

en lærer

en video

et fjernsyn

et hus

en taske

et barn

et vaskeri

en kvinde

en blyant

en mand

en kiwi

en mango

et navn

et bord

et apotek

et museum

et supermarked

et vindue

en harddisk

- Substantiverne her står i ental, fordi der kun er én.

Er der flere, skal substantivet stå i flertal.

For at danne flertal skal vi bruge ental (ordets rod morfem / grundform) + forskellige endelser.

Flertal ubestemt

Øvelse 2

- Grundform uden ændring (substantivet hedder det samme i ental og flertal)

en fisk   flere   **fisk**

et glas   flere   **glas**

et år   flere   **år**

et sprog   flere   **sprog**

et æg   flere   **æg**

et lys   flere   **lys**

Øvelse 3

- Grundform med endelsen -e

et hus   flere   **huse**

en fugl   flere   **fugle**

et bord   flere   **borde**

en stol   flere   **stole**

et brev   flere   **breve**

en hund   flere   **hunde**

Øvelse 4

- Grundform med endelsen -r eller -er

en bil   flere   **biler**

en pakke   flere   **pakker**

et vindue   flere   **vinduer**

en kamel   flere   **kameler**

et æble   flere   **æbler**

et øre   flere   **ører**

Øvelse 5

- Ændring af vokaler

en mand   flere mænd

et barn   flere børn

Øvelse 6

- Ændring af vokalen i grundformen + endelse

en far   flere fædre

en mor   flere mødre

en bror   flere brødre

en bog   flere bøger

en hånd   flere hænder

en fod   flere fødder

Øvelse 7

- Substantiver der ikke kan tælles

Skriv nogle af disse substantiver her

a. sukker   b. mel   c. vand   d. mælk

Øvelse 8

- Substantiver, der ikke kan tælles, bruges ofte sammen med ordene *noget*, *meget*, *mere* og *lidt*.

eks. Vil du have mere kaffe?

Sæt selv *noget*, *meget*, *mere* eller *lidt* ind i sætningerne. Der er flere muligheder i hver sætning.

Der kom noget/meget/mere/lidt sne i januar.

Jeg vil gerne have noget/meget/mere/lidt sukker i teen.

Der skal noget/meget/mere/lidt mel i sovsen.

Husk at komme noget/meget/mere/lidt salt på kartoflerne.

Øvelse 9

- Substantiver som kun findes i flertal

Skriv nogle her

1. penge 2. briller 3. bukser 4. søskende

Øvelse 10

- Substantiver med og uden *en* og *et*.

Vælg mellem de to former i parenteser

Jens er lærer (~~en lærer~~ / lærer). Han arbejder på en skole

(~~en skole~~ / ~~skole~~). Han underviser udlændinge i dansk.

Der er mange kursister i klassen. Lisa er amerikaner (~~en amerikaner~~ / amerik-

ner). I USA var hun også lærer (~~en lærer~~ / lærer). Hun kan godt lide at gå i

skole (~~en skole~~ / ~~skole~~) Li er kineser (~~en kineser~~ / kineser). Han var

kok (~~en kok~~ / ~~kok~~) i Kina. I Danmark arbejder han på en kinesisk restaurant

(~~en kinesisk restaurant~~ / ~~kinesisk restaurant~~). Han kan godt lide at se TV

(~~et TV~~ / ~~TV~~). Beata er også kursist (~~en kursist~~ / kursist). Hun er polak

(~~en polak~~ / ~~polak~~). I Polen var hun sygeplejerske

(~~en sygeplejerske~~ / ~~sygeplejerske~~). Hun vil gerne arbejde på et hospital

(~~et hospital~~ / ~~hospital~~) i Danmark.

Øvelse 11

- Skriv substantivernes forskellige former

grundform	ental		flertal	
	ubestemt	bestemt	ubestemt	bestemt
mor	en mor	moren	mødre	mødrene
lærer	en lærer	læreren	lærere	lærerne
skole	en skole	skolen	skoler	skolerne
datter	en datter	datteren	døtre	døtrene
bord	et bord	bordet	borde	bordene
fisk	en fisk	fisken	fisk	fiskene
fugl	en fugl	fuglen	fugle	fuglene
æble	et æble	æblet	æbler	æblerne
barn	et barn	barnet	børn	børnene
bog	en bog	bogen	bøger	bøgerne

Øvelse 12

- Ubestemt – bestemt – vælg den rigtige form

Beata er kursist på en sprogskole (~~en sprogskole~~ / ~~sprogskolen~~).

Kursisterne (~~Kursister~~ / ~~Kursisterne~~) går i skole (~~skole~~ / ~~skolen~~) hver dag. I skolen (~~en skole~~ / ~~skolen~~) er der et studieværksted (~~et studieværksted~~ / ~~studieværkstedet~~).

I studieværkstedet (~~et studieværksted~~ / ~~studieværkstedet~~) er der mange bøger (~~bøger~~ / ~~bøgerne~~).

Kursisterne (~~Kursister~~ / ~~Kursisterne~~) kan låne bøgerne (~~bøger~~ / ~~bøgerne~~) med hjem.

Der er også computere (computere / ~~computerne~~). (~~Kursister~~ / Kursisterne)
Kursisterne skriver på computerne (~~computere~~ / ~~computerne~~), når de laver
projekter (projekter / ~~projekterne~~). Skolen
(~~En skole~~/Skolen) har også et sproglaboratuim (et sproglaboratorium / sproglaboratoriet).
I sproglaboratoriet (~~et sproglaboratorium~~ / ~~sproglaboratoriet~~) lærer kursisterne
(~~kursister~~ / ~~kursisterne~~) udtale. Beata kan godt lide at være i sproglaboratoriet
(~~et sproglaboratorium~~ / ~~sproglaboratoriet~~.)

Genitiv

Øvelse 13

- Lav ordet i parentes om til s-genitiv

Det er ikke min taske, det er Lisas (Lisa).

Det er Beatas (Beata) bog.

Li tog Lærerens (læreren) blyant.

Hvor er Jens' (Jenses) (Jens) kaffe?

I dag er det Serhats (Serhat) fødselsdag.

København er Danmarks (Danmark) hovedstad.

Rådhuspladsen er Københavns (København) centrum.

(Paris) Paris' metro er meget stor.

Der er mange gode tilbud i Føtex' (Føtexes) (Føtex) tilbudsavis.

Dronning Margrethes (Margrethe) sønner hedder Frederik og Joachim.

Adjektiver

Øvelse 14

- Skriv det modsatte adjektiv. Der kan være flere rigtige svar

lille   stor

god   dårlig

ny   gammel

dyr   billig

høj   lav, lille

tyk   tynd

hvid   sort

sød   dum, sur, salt

kort   lang

klog   dum

syg   rask

let   tung, svær

kold   varm

Øvelse 15

- Sæt et adjektiv ind i sætningen. Brug evt. adjektiverne fra øvelse 14
Vælg mellem *uden endelse* eller *endelsen -t*.

Beata kommer fra Polen. Polen er et **stort** land.

Hun kommer fra en **lille** by, der hedder Gdynia.

I Gdynia har hendes familie et **gammelt** hus.

Beata har en **stor** familie.

Beata ligner sin mor. Hun er **lille** og **tynd** .

Hendes far er **høj** og **mørk** .

I Danmark bor Beata i en **dejlig** lejlighed sammen med Lars.

De har et **nyt** køkken og et **stort** badeværelse.

De har også en **lille** altan.

Lejligheden er **billig**, så Beata og Lars har også råd til en **gammel** bil.

Øvelse 16

- Adjektivernes *e-form* (bestemt form og flertal)

en stor bil   den **store** bil

flere **store** biler

de **store** biler

Beatas **store** bil

en god lejlighed   den   **gode**   lejlighed
flere   **gode**   lejligheder
de   **gode**   lejligheder
vores   **gode**   lejlighed ligger nord for byen

et hvidt hus   det   **hvide**   hus
flere   **hvide**   huse
de   **hvide**   huse
Familie Jensens   **hvide**   hus er til salg

en tyk mand   den   **tykke**   mand
flere   **tykke**   mænd
de   **tykke**   mænd
Annes   **tykke**   mand er på slankekur

en gammel jakke   den   **gamle**   jakke
flere   **gamle**   jakke
de   **gamle**   jakke
hans   **gamle**   jakke sort

et lille bord   det   **lille**   bord
flere   **små**   borde
de   **små**   borde
vi sælger det   **lille**   bord

Øvelse 17

- Indsæt den rigtige form af adjektivet *gammel / lille*

Beatas forældre har et gammelt hus. Der er meget at lave i det gamle hus. I weekenden skal Beatas far male de gamle vinduer. Men malingen er også gammel, så han må hen og købe noget nyt.

Han tager sit gamle tøj af og går i byen. I butikken har de ikke ny maling i den rigtige farve.

“Men vi har noget gammel maling, som du kan få billigt,” siger manden.

Men Beatas far vil ikke have gammel maling. “Jeg vil kun have ny maling. Jeg har gammel maling derhjemme. Jeg skal have ny maling til mine gamle vinduer,” siger han og går hjem igen til sit gamle hus.

Øvelse 18

- Indsæt den rigtige form af adjektivet *lille*

Beata har 3 små søstre og en storebror. Storebroren er gift og har to små børn – en dreng og en pige. Moren går hjemme og passer den lille pige. Den lille dreng går i børnehave. Beata kan godt lide små børn, men hun vil ikke have børn nu. Det er svært med et lille barn, når man også skal gå på arbejde.

Lars og Beatas lejlighed er ikke lille. Der er to store værelser og to små værelser. De små værelser vil være gode børneværelser.

Men deres bil er for lille.

Øvelse 19

- Adjektivernes funktioner

Fyld skemaet ud. Brug verbet *at være* i nutid eller datid

en gammel mand	=	manden er gammel
en stor by	=	byen er stor _____
en ung pige _____	=	pigen er ung
en god film	=	filmen er god _____
et hvidt hus _____	=	huset er hvidt
et lille vindue	=	vinduet er lille _____
en kedelig by _____	=	bogen var kedelig
en tyk frakke	=	frakken er tyk _____
en dygtig lærer _____	=	læreren er dygtig
et blåt glas	=	glasset er blåt _____

Øvelse 20

- Sæt adjektiver ind i teksten. Du kan bruge adjektiverne fra øvelse 14. Eller find selv på et adjektiv. Husk at bruge den rigtige form

I Polen var Beata sygeplejerske. Hun var en **god** sygeplejerske. På arbejde havde hun en **hvid** uniform på. Hospitalet var meget **stort**. Lønnen var ikke ret **stor**, men arbejdstiden var **lang**.

Da hun var 24 år, rejste Beata ind til den **store** by Warszawa. Her mødte Beata den **danske** mand Lars. Lars havde en **stor** lejlighed i byen. Her lejede Beata et **lille** værelse. Snart blev de forelskede i hinanden, og Beata flyttede med Lars til Danmark.

Beata synes, Danmark er et dejligt land. Men det danske sprog er meget svært. Beata går til dansk på en stor skole på Vesterbro.

I Danmark bor Beata og Lars i en stor lejlighed. I lejligheden er der et nyt spisekøkken. Der er også to små værelser i lejligheden.

De kan måske blive børneværelser engang. Beata kan godt lide små børn, men hun vil også gerne blive en god sygeplejerske i Danmark.

han, hun, den, det	<u>ham, hende, den, det</u>
vi	<u>os</u>
I	<u>jer</u>
de	<u>dem</u>

Øvelse 24

- Skriv sætningerne om

jeg giver dig en gave	=	<u>du får en gave af mig</u>
du giver mig en gave	=	<u>jeg får en gave af dig</u>
han giver dem en gave	=	<u>de får en gave af ham</u>
hun giver os en gave	=	<u>vi får en gave af hende</u>
vi giver dig en gave	=	<u>du får en gave af os</u>
I giver mig en gave	=	<u>jeg får en gave af jer</u>
De giver jer en gave	=	<u>vi får en gave af dem</u>

Possessive pronominer

Øvelse 25

- Indsæt *min*, *mit* eller *mine*

1. Hvis taske er det?	Det er <u>min</u>
2. Hvis hæfte er det?	Det er <u>mit</u>
3. Hvis bøger er det?	Det er <u>mine</u>
4. Hvis frakke er det?	Det er <u>min</u>
5. Hvis kaffe er det?	Det er <u>min</u>
6. Hvis papir er det?	Det er <u>mit</u>
7. Hvis sko er det?	Det er <u>min / mine</u>
8. Hvis blyanter er det?	Det er <u>mine</u>

Øvelse 26

- Indsæt *din, dit* eller *dine*

1. Her er   **din**   taske.
2. Her er   **dine**   bøger.
3. Her er   **dit**   hæfte.
4. Her er   **din**   frakke
5. Her er   **din**   kaffe.
6. Her er   **din / dine**   sko.
7. Her er   **dit**   papir.
8. Her er   **dine**   blyanter.
9. Her er   **dit**   viskelæder.

Øvelse 27

- Indsæt *hendes* eller *hans*

1. Beata bor sammen med Lars. Lars er   **hendes**   kæreste.
2. Lars bor sammen med Beata. Beata er   **hans**   kæreste.
3. Li (Li er en mand) kommer fra Kina.   **Hans**   familie bor i Kina.
4. Lisa kommer fra USA.   **Hendes**   far bor i Washington, og   **hendes**   mor bor i New York.
5. Max kommer fra Holland.   **Hans**   kollega hedder Sussi.   **Hans**   kone hedder Mette.
6. Sussi kommer fra Danmark.   **Hendes**   nationalitet er dansk.
7. Lisa spørger Li, om hun må låne   **hans**   bog.
8. Lisa har kage med i skole. Det er   **hendes**   fødselsdag.

Øvelse 28

- Indsæt *vores, jeres* eller *deres*

1. Lars og jeg har en lejlighed. Det er _____ **vores** _____ lejlighed.
2. Du og Beata har en lejlighed. Det er _____ **jeres** _____ lejlighed.
3. Lars og Beata har en lejlighed. Det er _____ **deres** _____ lejlighed.
4. I har en bil. Det er _____ **jeres** _____ bil.
5. Vi har en bil. Det er _____ **vores** _____ bil.
6. De har en bil. Det er _____ **deres** _____ bil.
7. Serhat og hans kone har 2 børn. Det er _____ **deres** _____ børn.
8. "Hej Serhat og Fatma. Er det _____ **jeres** _____ børn?"
9. Serhat og Fatma svarer: "Ja, det er _____ **vores** _____".

Øvelse 29

- Indsæt possessive pronominer

Pronominerne står i kassen. Der er 2 pronominer, du ikke skal bruge

dit mit mine deres vores jeres deres hans hendes jeres jeres mine min dine mit
---

I dag har kursisterne fri fra skole. _____ **Deres** _____ lærer, Jens, er syg. Han er forkølet og har feber. _____ **Hans** _____ kone er læge. Hun giver ham nogle tabletter og giver ham også varm te. Med _____ **hendes** _____ hjælp bliver han snart rask igen.

Mens Jens er syg, kommer der en vikar. I dag er det Karen.

Karen siger: "Tag _____ **jeres** _____ bøger frem."

"Jeg har glemt _____ **min** _____ bog," siger Lisa.

"Så må du se hos Serhat," siger Karen. "Men du skal huske _____ **dine** _____ bøger."

"Jeg har også glemt _____ **mit** _____ hæfte," siger Lisa.

"Jeg har 2, du kan få et af **mine** _____," siger Serhat.

"Skal du også have **vores** _____ klasse i morgen," spørger Lisa.

"Det ved jeg ikke," siger Karen. "Måske, hvis **jeres** _____ lærer også er syg i morgen."

"Så må jeg huske **mine** _____ bøger," siger Lisa.

Efter timen spørger Lisa Karen: "Kan du lide **dit** _____ arbejde?"

"Ja," siger Karen. "Jeg er meget glad for **mit** _____ arbejde."

Talord

Øvelse 30

- Skriv datoerne med tal
- den tredje april 3.4.
  - den første januar 1.1.
  - den niogtyvende august 29.8.
  - den syttende februar 17.2.
  - den fireogtyvende december 24.12.
  - den niende juli 9.7.

Øvelse 31

- Skriv datoerne med bogstaver
- 12.6. tolvte juni
  - 5.5. femte maj
  - 8.10. ottende oktober
  - 23.9. treogtyvende september
  - 1.3. første marts
  - 30.11. tredvte november

Øvelse 32

- Skriv årstallet med tal

- a. nitten hundrede toogfyrre 1942
- b. to tusind og fire 2004
- c. atten hundrede otteoghalvfjerds 1878
- d. to tusind 2000
- e. nitten hundrede tooghalvfems 1992

Øvelse 33

- Skriv årstallet med bogstaver

- a. 2006 to tusind og seks
- b. 1970 nitten hundrede halvfjerds
- c. 1985 nitten hundrede femogfirs
- d. 1968 nitten hundrede otteogtreds
- e. 1849 atten hundrede niogfyrre

Øvelse 34

- Indsæt tal – skal det være mængdetal eller ordenstal?

- a. I dag er det den 17. / syttende (17) april.
- b. Der er 5 / fem (5) kursister i skole.
- c. (3) 3 / tre kursister er syge.
- d. Max er i skole for 1. / første (1) gang.

- e. Han kom til Danmark for 2 / to (2) måneder siden – den 12. / tolvte (12) marts. Han bor sammen med sin kæreste.
- f. De har en god lejlighed på 4. / fjerde (4) sal.
- g. Max har snart fødselsdag – den 20. / tyvende (20) april.
- h. Max bliver 25 / femogtyve (25) år.

Verber

Øvelse 35

- Find verberne i teksten og sæt streg under dem

Jens er lærer. Han arbejder på en sprogskole. Han lærer udlændinge dansk. Der er 10 kursister i klassen. I dag starter to nye kursister. De hedder Serhat og Beata.

Serhat fortæller lidt om sig selv:

"Jeg kommer fra Tyrkiet," siger han. "Nu bor jeg i Ishøj. Jeg arbejder i et supermarked. Jeg håber, at jeg får min egen butik. Jeg er gift, og jeg har 2 børn. Min kone hedder Fatma. Jeg taler tyrkisk og lidt engelsk – og lidt dansk."

Beata fortæller også om sig selv.

"Jeg kommer fra Polen," siger hun. "Jeg bor på Vesterbro. Jeg er sygeplejerske, men nu går jeg i skole og lærer dansk. Jeg taler polsk, engelsk og lidt dansk. Jeg bor sammen med en dansk mand. Han hedder Lars."

- Hvilken form står verberne i? nutid / præsens

Verbets former

Øvelse 36

- Skriv verberne fra teksten i skemaet. Skriv også navneform og grundform

Husk: Nogle verber får dobbelt konsonant efter kort vokal

kom (grundform) bliver til *kommer* (nutid).

grundform/bydeform	navneform	nutid
vær	at være	er
arbejd	at arbejde	arbejder
lær	at lære	lærer
start	at starte	starter
hed	at hedde	hedder
fortæl	at fortælle	fortæller
kom	at komme	kommer
sig	at sige	siger
bo	at bo	bor
håb	at håbe	håber
få	at få	får
hav	at have	har
tal	at tale	taler
gå	at gå	går

Øvelse 37

- Her kommer teksten igen, men nu i datid

Find verberne i datid og sæt streg under. Er verberne 1., 2. eller 3. bøjning? Skriv verberne i skemaet herunder.

Jens var lærer. Han arbejdede på en sprogskole. Han lærte udlændinge dansk. Der var 10 kursister i klassen. I dag startede to nye kursister. De hed Serhat og Beata.

Serhat fortalte lidt om sig selv. Han sagde, at han kom fra Tyrkiet. Nu boede han på Vesterbro. Han arbejdede i et supermarked. Serhat sagde også, at han var gift og havde 2 børn, og at hans kone hed Fatma. Han fortalte, at han talte tyrkisk og lidt engelsk – og lidt dansk. Han sagde, at han håbede på at få sin egen butik.

Beata fortalte også om sig selv. Hun sagde, at hun kom fra Polen. Hun var sygeplejerske, men nu gik hun i skole for at lære dansk. Hun sagde, at hun talte polsk, engelsk og lidt dansk. Hun fortalte også, at hun boede sammen med en dansk mand, der hed Lars.

grundform + -ede	grundform + -te	uregelmæssige
arbejdede	lærte	var
startede	fortalte	hed
boede	talte	sagde
håbede		kom
		havde
		gik

Øvelse 38

- Vælg mellem nutid og datid. Brug verbet i parentes

Nu arbejder (at arbejde) Serhat i et supermarked. Han kom (at komme) til Danmark for 1 år siden. Da han boede (at bo) i Tyrkiet, havde (at have) han sin egen butik.

Beata bor (at bo) nu i Danmark. Før boede (at bo) hun i Polen.
I morgen kommer (at komme) Beata ikke i skole. Hun skal
(at skulle) på AF-kontoret. Hun var (at være) også på AF-kontoret for en
uge siden, men hendes sagsbehandler var syg. Beata håber
(at håbe), at sagsbehandleren er (at være) på arbejde i morgen.
Jens begyndte (at begynde) på skolen for 5 år siden. Han arbejder
(at arbejde) 4 dage om ugen. Om fredagen går (at gå) han til arabisk.

Modalverber

- Verberne *kunne, skulle, måtte* og *ville* kalder vi *modalverber*. Modalverber bruges sammen med navneform uden at.

Øvelse 39

- Sæt streg under modalverberne i teksten

Jens kan godt lide at arbejde på skolen. Han skal lære kursisterne at læse, skrive og tale dansk. Han vil også gerne lære kursisterne noget om Danmark.

"I dag skal vi tale om dronning Margrethe," siger han. "I må gerne tage jeres bøger frem."

Øvelse 40

- Vælg om du skal bruge navneform med *at* eller uden *at*

a. "Jeg kan ikke finde (finde / ~~at finde~~) min bog," siger Lisa.

b. "Jeg må have (have / ~~at have~~) glemt den hjemme."

c. Hun glemmer tit at tage (tage / ~~at tage~~) sine bøger med.

d. "Du kan se (se / ~~at se~~) hos mig", siger Li.

e. "Vil du læse (læse / ~~at læse~~)?" spørger Jens Serhat.

- f. "Hvor skal jeg starte (~~starte~~ / ~~at starte~~)?" spørger han.
- g. "Du kan starte (~~starte~~ / ~~at starte~~) på side 5," siger Jens.
- h. Serhat kan godt lide (~~lide~~ / ~~at lide~~) at læse (~~læse~~ / ~~at læse~~).

Øvelse 41 læser

- Find verberne i teksten

Arbejd sammen to og to. I skal diskutere om verberne står i

- bydeform
- navneform
- nutid
- datid
- 1. bøjning (+ ede)
- 2. bøjning (+te)
- 3. bøjning (uregelmæssig)

Li kommer fra Kina. I Kina arbejdede han som kok. Det gør han også i Danmark. Han kan godt lide at sove længe, men i Kina stod han tidligt op hver morgen. Han skulle cykle 5 km for at komme på arbejde. I Danmark går han til sit arbejde. Restauranten ligger tæt på, hvor han bor. I restauranten er der 5 kokke. De laver kinesisk mad, fordi det er en kinesisk restaurant. I Danmark skal Li møde kl. 14. Han starter med at spise aftensmad. Han spiser ris med grøntsager og kylling eller fisk, og så drikker han en kop te. I Kina spiste han morgenmad på arbejde – ris med grøntsager, og han drak også te.

Li kan godt lide at snakke med de andre kokke. De taler kinesisk sammen, selvom de alle kan tale lidt dansk.

Nu kommer chefen. "Kom nu," siger han. "I har et arbejde, I skal passé. Ellers tjener jeg jo ingen penge," siger han.

Li og de andre kokke går ud i køkkenet og begynder at arbejde. De skal nå mange ting, før gæsterne kommer.

Restauranten åbner kl. 17. I dag kommer der mange mennesker. I går var der ikke så mange. De fleste spiser mad fra restaurantens buffet. Li og de andre kokke har travlt. Det bliver til mange portioner ris, inden arbejdsdagen er slut.

- Nogle verber står flere gange, men i forskellig former

Øvelse 42

- Skriv alle verber ind i skemaet

bydeform (grundform)	navneform	nutid	datid
kom	at komme	kommer	kom
arbejd	at arbejde	arbejder	arbejdede
gør	at gøre	gør	gjorde
kan	at kunne	kan	kunne
kan lide	at kunne lide	kan lide	kunne lide
sov	at sove	sover	sov
stå	at stå	står	stod
skal	at skulle	skal	skulle
gå	at gå	går	gik
lig	at ligge	ligger	lå
bo	at bo	bor	boede
vær	at være	er	var
lav	at lave	laver	lavede
start	at starte	starter	startede

spis	at spise	spiser	spiste
drik	at drikke	drikker	drak
snak	at snakke	snakker	snakkede
tal	at tale	taler	talte
hav	at have	har	havde
tjen	at tjene	tjener	tjente
sig	at sige	siger	sagde
begynd	at begynde	begynder	begyndte
nå	at nå	når	nåede
åbn	at åbne	åbner	åbnede
bliv	at blive	bliver	blev
pas	at passe	passer	passede

Adverbier

Øvelse 43

- Sæt streg under adverbierne i teksten.

Se i din grammatikbog eller i en ordbog

Lisa har ikke sine bøger med i dag. Hun glemmer altid sine bøger.

Max har også glemt sine bøger. Men det er kun i dag. Han plejer altid at huske sine bøger.

Serhat har heller ikke sine bøger med. Han kommer lige fra arbejde.

Jens bliver aldrig sur, men i dag er han lidt sur. "Hvorfor har I ikke jeres bøger med?" siger

han. "I kan jo ikke lære noget uden bøger. Måske skal vi gå i studieværkstedet i dag. Jeg går

lige ned og ser, om der er plads."

Øvelse 44

- Sæt ordene sammen til sætninger

skole / Kursisterne / i- / aldrig / har / med / bøger

Kursisterne har aldrig bøger med i skole

---

altid / glemmer / sine / Lisa / bøger

Lisa glemmer altid sine bøger

Serhat / i / har / glemt / bøger / sine / dag / også

Serhat har også glemt sine bøger i dag

I dag har Serhat også glemt sine bøger.

---

med / Max / heller ikke / har / bøger

Max har heller ikke bøger med

---

arbejde / Serhat / lige / fra / kommer

Serhat kommer lige fra arbejde

---

studieværkstedet / måske / i / de / skal

De skal måske i studieværkstedet

---

måske skal de i studieværkstedet

---

fem / der / i / i / dag / skole / kursister / kun / er

Der er kun 5 kursister i skole i dag

I dag er der kun 5 kursister i skole

---

bøger / Serhat / aldrig / sine / glemmer

Serhat glemmer aldrig sine bøger

---

i / kommer / i / skole / morgen / Li / igen

Li kommer i skole igen i morgen

I morgen kommer Li i skole igen

Øvelse 45

- Lav selv sætninger med adverbierne i parenteser

1. **Han har ikke nogen penge** _____ (ikke)

2. **Hun får også en gave** _____ (også)

3. **De kommer altid for sent** _____ (altid)

4. **Hun ser dem aldrig mere** _____ (aldrig)

5. **Jeg har kun 10 kr.** _____ (kun)

6. **Jeg kommer igen i morgen** _____ (igen)

Præpositioner

Øvelse 46

- Indsæt den rigtige præposition

Brug *i* eller *på*

Lisa: Jeg kan ikke finde min bog

Serhat: Ligger den ikke   **i**   din taske?

Lisa: Nej, den lå   **i**   min taske, da jeg gik   **i**   skole. Men jeg lagde den   **på**   bordet for 5 minutter siden.

Serhat: Næ, den ligger ikke   **på**   bordet mere.

Lisa: Jeg skal bruge den   **i**   næste time. Åh, her er den. Den lå   **på**   gulvet.

Lisa: Kommer du   **i**   skole   **i**   morgen?

Serhat: Nej, jeg skal til møde   **i**   kommunen. Men jeg kommer   **på**   fredag.

Lisa: Jeg skal til læge   **i**   morgen, så jeg kommer heller ikke. Jeg var også til læge   **i**   går. Jeg har ondt   **i**   halsen.

Serhat: Min kone har også ondt   **i**   halsen. Det har hun haft   **i**   en uge nu. Jeg håber, hun snart bliver rask.   **I**   næste uge kommer min mor på besøg fra Tyrkiet.

Øvelse 47

- Indsæt den rigtige præposition

Brug *til* eller *fra*

Li: Hvor kommer du **fra** ?

Beata: Jeg kommer **fra** Polen. Hvor kommer du **fra** ?

Li: Jeg kommer **fra** Kina.

Beata: Hvornår kom du **til** Danmark?

Li: For 3 måneder siden. Hvornår kom du **til** Danmark?

Beata: Også for 3 måneder siden.

Li: Har du gået **til** dansk længe?

Beata: Jeg har gået **til** dansk i 2 måneder. Næsten siden jeg kom **fra** Polen.

Max: Min kone har fødselsdag i dag. Hvad skal jeg købe **til** hende?

Beata: Det ved jeg ikke. Hvad kan hun lide?

Max: Parfume. Men der er kommet en pakke **fra** Holland. Jeg tror, min mor har sendt en flaske parfume **til** hende.

Beata: Måske skal du købe noget tøj **til** hende? En bluse eller noget undertøj.

Øvelse 48

- Indsæt den rigtige præposition

Brug *over* eller *under*

Jens: Klokken er **over** 9. Nu starter vi.

Lisa: Jeg kan ikke finde min bog.

Jens: Har du set **under** bordet?

Lisa: Nå ja, her er den.

Jens: Lisa, gå over til Serhat. Vi skal lave pararbejde.

Lisa: Kan jeg ikke gå under/over bordet?

Øvelse 49

- Indsæt den rigtige præposition

Brug *i, på, til, fra, over* eller *under*

Jens: I dag skal vi tale om tiden. Når klokken er 16.20, hvad siger man så?

Lisa: Klokken er tyve minutter over fire.

Jens: Ja. Hvis klokken er 14.45, hvad siger man så?

Serhat: Klokken er kvart over tre.

Jens: Nej, det er ikke rigtigt. Prøv igen!

Serhat: Klokken er kvart i tre.

Jens: Det var bedre.

Jens: Se i jeres bog på side 14. Se på billedet og teksten under billedet. Hvad står der?

Beata: På billedet er der et ur. I teksten under billedet står der, at klokken er halv otte.

Jens: Godt. Til næste gang skal I læse fra side 16 til side 20.

Lisa: Jeg kan ikke finde min bog.

Serhat: Har du set under bordet?

Syntaks 1

Spørgsmål med hv-ord

Øvelse 50

- Lav spørgsmål til teksten

Familien Høst bor i København. Der er 2 voksne i familien – Anne og Jens. De har ikke børn.

Anne er læge. Hun arbejder på Rigshospitalet. Hun arbejder på en afdeling for syge børn.

Jens er lærer. Han arbejder på en skole på Vesterbro. Han lærer udlændinge dansk.

Jens står op kl. 7. Han skal være på arbejde kl. 8. Undervisningen begynder kl. 8.30. Han cykler på arbejde. Kl. 12 holder han pause i 1 time. Han køber frokost i kantinen. En pastasalat med små frikadeller. Frokosten koster 15 kr.

Om fredagen arbejder Jens ikke. Så går han selv på kursus. Han lærer arabisk.

Hvor bor familien Høst ?

Hvem er læge ?

Hvornår står Jens op ?

Hvordan kommer han på arbejde ?

Hvor meget koster frokosten ?

Hvorfor arbejder Jens ikke om fredagen ?

Hvad lærer Jens på kurset ?

Hvor længe holder Jens pause ?

Hvilken dag går Jens på kursus ?

Øvelse 51

- Lav spørgsmål med hv-spørgeord

Hvor **kommer du fra** _____ ?

Hvem **kan tale tyrkisk** _____ ?

Hvornår **kom du til Danmark** _____ ?

Hvordan **kommer du i skole** _____ ?

Hvor meget **koster frokosten** _____ ?

Hvorfor **var du ikke i skole i går** _____ ?

Hvad **hedder du** _____ ?

Hvor længe **har du boet i Danmark** _____ ?

Hvilken **by kommer du fra** _____ ?

Stil spørgsmålene til de andre i klassen

Syntaks 2

Ja / nej spørgsmål

Øvelse 52

- Lav sætningerne om til ja / nej spørgsmål

Familien Høst bor i København.

Bor familien Høst i København

?

Der er 2 voksne i familien.

Er der 2 voksne i familien

?

Anne og Jens har 2 børn.

Har Anne og Jens 2 børn

?

Anne er sygeplejerske.

Er Anne sygeplejerske

?

Hun arbejder på Rigshospitalet.

Arbejder hun på Rigshospitalet

?

Hun arbejder på skadestuen.

Arbejder hun på skadestuen

?

Jens er lærer.

Er Jens lærer

?

Han arbejder på en skole på Nørrebro.

Arbejder han på en skole på Nørrebro

?

Han lærer udlændinge dansk.

Lærer han udlændinge dansk

?

Jens står op kl. 6.

Står Jens op kl. 6

?

Han skal være på arbejde kl. 8.

Skal han være på arbejde kl. 8

?

Undervisningen begynder kl. 9.30.

Begynder undervisningen kl. 9.30

?

Han kører i bil til arbejde.

Kører han i bil til arbejde

?

Kl. 12 holder han pause.

Holder han pause til kl. 12

?

Han har selv frokost med.

Har han selv frokost med

?

Han lærer spansk.

Lærer han spansk

?

- Stil spørgsmålene til de andre i klassen

Sideordnede konjunktioner

Øvelse 53

- Indsæt konjunktionen *og* i sætningerne

Der mangler et "og" i hver sætning

eks. Beata skal i byen købe ind.

Beata skal i byen **og** købe ind.

Hun tager sin taske sin pung.

Hun tager sin taske og sin pung

Hun skal købe tomater, kartofler, mælk smør.

Hun skal købe tomater, kartofler, mælk og smør

I butikken møde hun Serhat hans kone.

I butikken møder hun Serhat og hans kone

"Har vi hjemmearbejde for til i morgen?" spørger Beata.

"Ja," siger Serhat. "Du skal læse side 11 12."

"Ja", siger Serhat. "Du skal læse side 11 og 12"

"Åh, nej," siger Beata. "Jeg skal købe ind, lave mad, i aften skal jeg i biografen.

"Åh, nej", siger Beata. "Jeg skal købe ind, lave mad, og i aften skal jeg i biografen"

Jeg skal i biografen med Lars hans forældre.

Jeg skal i biografen med Lars og han forældre

Bagefter skal vi ud drikke en kop kaffe."

Bagefter skal vi ud og drikke en kop kaffe

Øvelse 54

- Indsæt konjunktionerne fra kassen

og og og og og og og og og
men men men men men

Jens er lærer, **og** han arbejder på en sprogskole. I dag starter to nye kursister. De hedder Serhat **og** Beata. Serhat er høj **og** mørkhåret. Beata er lille **og** lyshåret.

Serhat kommer fra Tyrkiet, **men** nu bor han i Ishøj. Han arbejder i et supermarked, **men** han vil gerne have sin egen butik. Han er gift **og** har 2 børn. Han taler tyrkisk **og** lidt engelsk – **og** lidt dansk.

Beata kommer fra Polen, **men** nu bor hun på Vesterbro. Hun er sygeplejerske, **men** nu går hun i skole for at lære dansk. Hun taler polsk, engelsk **og** lidt dansk. Hun er ikke gift, **men** hun har ingen børn, **og** hun bor sammen med en dansk mand. Han hedder Lars.

Øvelse 55

- Indsæt konjunktionerne fra kassen

Der er 2 konjunktioner, du ikke skal bruge.

etter, eller, eller, eller
og og og og og og og og og og
så, så, så
men men men men

Beata har travlt. Hun har hverken tid til at lave mad **eller** lave hjemmearbejde.

Lars **og** hans forældre kommer snart. Først skal de spise sammen, **så** skal de i biografen.

Beata ringer til pizza-bageren **og** bestiller 4 pizzaer.

Hun bestiller en med tomat **og** ost, en med skinke **og** ost, en med rejer **og** tomat **og** en med kylling.

Hun finder sin øvebog frem, **men** hun kan ikke huske hvad side hun skal læse. Hun finder den rigtige side i bogen, **så** hun kan lave sit hjemmearbejde.

Nu skal hun skifte tøj, **men** hvad skal hun tage på? Skal hun tage nederdel **eller** lange bukser på? Skal hun tage sko **eller** støvler på?

Hun tager lange støvler **og** nederdel på. Det ringer på døren. Det er pizzabudet, **men** han har kun 3 pizzaer med.

"Er det OK med 3 pizzaer, **eller** skal jeg hente en til?" spørger han.

"Det er OK med 3, **men** jeg betaler ikke for 4", siger Beata. "Selvfølgelig," siger budet.

Hun betaler **og** lukker døren. Nu kommer Lars hjem, **og** om 5 minutter kommer hans forældre. Beata har en travl dag.

Sætningens led og ordstilling

Øvelse 56

- Find *subjekt (s)*, *verbal (v)* og *tidsadverbial (ta)* i teksten

1. Li møder på arbejde kl. 15.

s   v   ta

2. Han starter med at spise aftensmad.

s   v

3. Han spiser ris med grøntsager og kylling i dag.

s   v   ta

4. Han drikker også en kop te.

s   v

5. Li kan godt lide at snakke med de andre kokke.

s   v

6. De taler altid kinesisk sammen.

s   v

7. Li og de andre kokke går ud i køkkenet.

s   v

8. De har lidt travlt nu.

s   v   ta

9. Restauranten åbner kl. 17.

s   v   ta

10. Der er mange mennesker i restauranten i dag.
 s v ta

11. Der var ikke så mange i går.
 s v ta

Øvelse 57

- Skriv sætningerne ind i skemaet

1. subjekt	2. verbal	3. adverbial	4. andre led	5. tidsadverbial
1. Li	møder		på arbejde	kl. 15
2. Han	starter		med at spise aftens- mad	
3. Han	spiser		ris med grøntsager og kylling	i dag
4. Han	drikker	også	en kop te	
5. Li	kan	godt	lide at snakke med andre kokke	
6. De	taler	altid	kinesisk samme	
7. Li og de andre kokke	går		ud i køkkenet	
8. De	har	lidt	travlt	nu
9. Restauranten	åbner			kl. 17
10. Der	er		mange mennesker i restauranten	i dag
11. Der	var	ikke	så mange	i går

Øvelse 58

- Skriv sætningerne igen, nu med tidsadverbialet først

Der er et tidsadverbial i 6 af sætningerne

1. tids-adverbial	2. verbal	3. subjekt	4. adverbial	5. andre led
Kl. 15	møder	Li		på arbejde
I dag	spiser	han		ris og kylling
Nu	har	de	lidt	travlt
Kl. 17	åbner	restauranten		
I dag	er	der		mange mennesker
I går	var	der	ikke	så mange

Øvelse 59

- På hvilken plads står **verbalet** altid i en hovedsætning?

Verbalet står altid på plads nr. 2

Øvelse 60

- Sæt leddene sammen til en sætning

Nogle af sætningerne kan skrives på flere måder

kommer / fra USA / Lisa

Lisa kommer fra USA

---

i Danmark / hun / for at studere dansk / er

Hun er i Danmark for at studere

---

til USA / for over 100 år siden / hendes familie / kom

a) Hendes familie kom til USA for over 100 år siden

---

b) For over 100 år siden kom hendes familie til USA

fra Danmark / de / kom

De kom fra Danmark

---

til Lisas far / Svend og Inger / farfar og farmor / var

Svend og Inger var farfar og farmor til Lisas far

---

meget / i Danmark/ de / var / fattige

a) De var meget fattige i Danmark

---

b) I Danmark var de meget fattige

studere / Lisa / gerne / vil / dansk sprog og kultur

Lisa vil gerne studere dansk sprog og kultur

---

i Danmark / i et år / skal være / hun

Hun skal være i Danmark i et år

---

kommer / måske / hun / til Danmark /tilbage

a) Hun kommer måske tilbage til Danmark

---

b) Måske kommer hun tilbage til Danmark

med sin uddannelse / men / skal / hun / være færdig / først

Men hun skal først være færdig med sin uddannelse

Ordklasser

Øvelse 61

- Sæt de enkelte ord i sætningerne ind i skemaet nedenfor

Lisa kommer fra USA. Hun er i Danmark for at studere. For 100 år siden kom hendes familie til USA. De kom fra Danmark. Svend og Inger var farfar og farmor til Lisas far. Lisa går til dansk på en sprogskole, men hun studerer også dansk historie og kultur på universitetet. Hun skal kun være i Danmark i 1 år, men måske kommer hun tilbage. Hun er glad for at være i Danmark, og hun har fået mange gode venner her.

1. artikler en	2. substantiver år familie farfar, farmor far en sprogskole historie kultur universitet venner	3. adjektiver dansk glad mange gode	4. pronominer hun hendes de
5. talord 1000 1	6. verber kommer / kom er at studere var går skal være har fået	7. adverbier også kun måske tilbage her	8. præpositioner fra i for siden til på
9. konjunktioner men og	10. navne Lisa USA Danmark Svend Inger		